

BEAL - Biblioteca escolar i aprenentatge de la lectura

El paper de la biblioteca escolar

L'aprenentatge de la lectura es dona a tot el centre, no només a les aules: la BE ha d'actuar com a CRAE (Centre de recursos per a l'aprenentatge i l'ensenyament) oferir-li suport en diferents línies:

- La disposició i la selecció de recursos de suport per a l'aprenentatge de la lectura a totes les edats.
- L'actualització freqüent i sistemàtica dels fons de la biblioteca central i d'aula.
- L'organització d'accions per afavorir la presència de la lectura en el centre, no només a la biblioteca.
- L'organització de la biblioteca com a recurs d'inclusió.

Amb la intenció que els centres educatius valorin la necessitat de tenir una persona especialista, amb formació específica en lectura i biblioteques, per coordinar la biblioteca del centre, el Departament d'Ensenyament publica, a la [RESOLUCIÓ ENS/1128/2016](#), de 26 d'abril, entre d'altres, un perfil de lectura i biblioteca escolar, amb la missió de «consolidar l'enfocament didàctic de la lectura com a eix transversal del currículum en el centre educatiu i coordinar l'ús de la biblioteca, d'acord amb el projecte educatiu de centre». Les funcions que li atribueix són les següents:

- Impartir docència fent ús d'estratègies didàctiques que potenciïn la lectura com a instrument

d'aprenentatge.

- Vetllar per la coherència metodològica en l'aprenentatge inicial de la lectura (infantil i cicle inicial de primària).
- Impulsar i coordinar, si s'escau, el pla de lectura de centre (PLEC).
- Assessorar els professors en la selecció de materials i en les estratègies didàctiques que afavoreixin l'aprenentatge a través de la lectura.
- Coordinar la biblioteca escolar, i promoure activitats que fomentin el gust per la lectura.

La biblioteca escolar com a recurs per a la inclusió

La biblioteca escolar gaudeix de les qualitats per ser considerada un suport universal per a l'aprenentatge perquè acompanya el procés d'aprenentatge de tot l'alumnat, de manera personalitzada segons les seves necessitats, realitats, dificultats, destreses i fa accessible el fons, els recursos, l'espai i les accions, al servei del projecte educatiu del centre.

La biblioteca escolar té unes especificitats que fan que sigui un entorn de treball i de gaudi que afavoreixi l'autonomia, l'autoconfiança i la personalització de l'aprenentatge. Es pot considerar un suport universal per a l'aprenentatge perquè:

a) És un entorn que que facilita aprenentatges diversos. La biblioteca escolar, ben organitzada i dotada, pot oferir espais que permeten dur a terme diferents activitats, també de forma simultània:

- Espais de lectura informal.
- Espai de treball autònom individual.
- Espai de treball en grup.
- Espai de creació (espai Maker o Lab).
- Espai multisensorial. Espai multimèdia per a ús autònom.
- ...

Una de les característiques principals de la biblioteca escolar és la seva flexibilitat i capacitat d'adaptació a les situacions diverses d'aprenentatge. La possibilitat de contemplar diferents estils d'aprenentatge es pot fer real a la biblioteca escolar:

- Ofereix suport al treball globalitzat i d'investigació (treball per projectes, ABP, treball de recerca, etc.). Disposa de recursos informatius, materials i digitals, que poden ser adaptats a les necessitats educatives específiques de l'alumnat.
- Pot articular programes d'alfabetització mediàtica i informacional, que facilitin l'accés a la informació i al seu tractament.
- Facilita la personalització dels aprenentatges: pot donar suport a la creació d'itineraris formatius personalitzats per a l'alumnat, així com facilitar els recursos i l'orientació per implementar-los.
- Posa a l'abast de tot l'alumnat les eines i recursos necessaris per a l'aprenentatge, ajudant així a minimitzar el risc de bretxa social i digital.
- Des de la biblioteca escolar es poden preparar lots de materials que donin suport a les activitats d'aprenentatge que es realitzen a les aules, per a l'alumnat en general i per als alumnes amb NESE en particular.
- És un recurs que, si s'aprèn a utilitzar, posa els fonaments per a l'aprenentatge al llarg de la vida.

b) La biblioteca escolar dona suport a les necessitats específiques. La biblioteca escolar ofereix orientació professional especialitzada. Les biblioteques escolars ben dotades, amb una

persona de referència que exerceix les tasques de coordinació, són un espai de suport per a l'alumnat. L'alumnat sap que pot sol·licitar ajuda per cercar un document, per utilitzar un material o una aplicació determinada. Saben que la persona responsable de la biblioteca està allà per ajudar-los. L'atenció personalitzada de la BE és un element bàsic.

És imprescindible disposar d'una bona col·lecció, que sigui accessible i que hi hagi materials específics per a persones amb discapacitats diverses.

c) La BE afavoreix canvis en l'alumnat. Està comprovat que la BE incideix en l'autonomia i l'autoconcepte de l'alumnat. A la biblioteca escolar s'ensenya a l'alumnat a ser el més autònom possible per accedir a la informació i assolir els seus aprenentatges. Amb un espai organitzat i el suport de la persona de referència, l'alumnat aprèn a utilitzar el catàleg de la biblioteca, a cercar a les prestatgeries els materials que necessita, a utilitzar els diferents espais, etc. Això pot generar una millora de la confiança en si mateix i del seu autoconcepte, cosa que incidirà, segur, en el seu aprenentatge.

d) La BE provoca canvis en les actituds de la comunitat. La biblioteca escolar pot fer d'element normalitzador de la diversitat, tot incidint en l'actitud envers aquesta:

- El llibre de no ficció ofereix informació veraç sobre la diversitat i la discapacitat i contribueix així al seu millor coneixement.
- La literatura infantil i juvenil contribueix a fer visible i a sensibilitzar envers la diversitat i la discapacitat, connecta de forma empàtica amb l'alumnat i afavoreix actituds respectuoses.
- Des de la biblioteca escolar es poden fer activitats que afavoreixin la inclusió de tot l'alumnat i de les seves famílies: exposicions, contacontes, club de lectura...
- Fem especial esment a la inclusió LGBTQ: la biblioteca escolar hi dona suport proveint de materials divulgatius i literaris adequats a l'alumnat i impulsant activitats que promoguin la igualtat i la inclusió així com la visibilitat del col·lectiu.

Recomanem la lectura del document [La biblioteca escolar com a eina d'inclusió](#). Aquest document consta d'un marc teòric, eina de diagnosi per a la biblioteca i exemples de bones pràctiques de biblioteques escolars inclusives.